

Resa till Uppsala med Linnéträdgården, Linnémuseet, Medicinhistoriskt museum och Linnés Hammarby 20 maj 2025

Det var en härlig försommardag när vi klev på bussen i Liljeholmen

Efter ca en timme var vi framme i Uppsala och blev serverade kaffe och smörgås i Linnéträdgårdens café.

Intendenten Jesper Kårehed tog emot och guidade själv den ena gruppen, som fick börja i trädgården.

Den andra gruppen började inne i museet.

I "kojan" på en stolpe till höger i bild hade man förr en apa.

På Linnés tid hade man många olika främmande djur i trädgården.

Vi började i "Det perenna kvarteret".

Här är arterna planterade efter de 24 klasserna i Linnés sexualsystem.

Här finns en damm för växter från våta miljöer.

Här finns också ett orangeri för de icke härdiga växterna.

De var/är planterade i krukor och kan flyttas in och ut efter klimatets växlingar.

Efter den intressanta rundvandringen i trädgården gick vi till museet för att byta av den andra gruppen.

Linnémuseet är inrymt i det hus som ursprungligen var prefektbostad för Uppsala universitets botaniska trädgård.

Det var Linnés hem i 35 år, från 1743 fram till hans död 1778.

Linné var professor i medicin och botanik.

Bostaden var mer än ett hem för familjen.

Här bedrev Linné sin forskning, undervisade studenter och höll också uppsikt över trädgården.

I salen ser vi ett porträtt av Linné målat av Gustav Lundberg 1753.

Vi ser också den tidens tapeter, målade pappersark som spikades upp på väggarna.

Om man flyttade kunde man ta med sig sina tapeter.

På bottenvåningen finns en porslinskammare med bl.a. Linnés teservis dekorerad med linneor.

Här finns också en textilkammare med kläder och tyger från Linnés hushåll.

På övervåningen finns biblioteket med bl.a. flera av de böcker Linné själv skrev.

Carl Linnæus adlades Carl von Linné 1757.

På bordet till höger i bild skymtar sköldebrevet, som är tecknet på hans och ättens adelskap, med hans adelsvapen.

Här finns också föremål från hans Lapplandsresa.

I föreläsningssalen samlades studenterna runt det stora bordet.

På väggen finns den kända målningen från Linnés Lapplandsresa, där han är avporträtterad i samedräkt.

Efter det intressanta besöket åkte vi vidare till Ulleråkersområdet.

Här låg tidigare Ulleråkers sjukhus, som var ett av Sveriges största mentalsjukhus fram till slutet av 1980-talet, då mentalvården förändrades och de stora institutionerna stängdes ner.

Nu finns här bostäder men också det medicinhistoriska museet.

Vi togs emot av två läkare som hade haft höga befattningar inom sina respektive områden psykiatri och kirurgi.

De gav en översikt över museet.

I stora salen och angränsande rum visas ett urval av museets samling av medicinteknik som utvecklats för diagnostik och behandling.

Den ena gruppen följde sen med "vår" kirurg.

Det var intressant att höra att kirurgi tidigare hade lägre status än medicin.

Kirurger eller fältskärer var (ö)kända för att amputera ben och armar.

Det ansågs inte lika fint som att vara medicinare.

Medicinarna ansågs vara de "riktiga" läkarna.

De utgick från kroppens olika vätskor, blod, slem och gul och svart galla och försökte skapa balans mellan dessa för att bota patienterna.

Detta skedde bl.a. genom åderlåtning.

I museet finns uppfinningar som tillhör 1900-talets medicintekniska milstolpar.

Här finns t.ex. en första "modern" EKG-apparat, som uppfanns av Willem Einthoven i början av 1900-talet.

Patienten fick sätta en fot och en hand i kärl med saltlösning, vilket ledde bort de elektriska impulserna från hjärtat.

Men dessa tidiga apparater var förstås stora och svårhanterliga jämfört med dagens alltmer digitaliserade apparatur.

Den moderna pacemakern, som implanterades i kroppen, uppfanns på 1950-talet av den svenske läkaren och ingenjören Rune Elmqvist.

Sedan dess har den utvecklats till allt mindre och smidigare enheter.

Montrarna i museet innehåller allehanda instrument.

Det blev en spännande rundvandring bland de olika föremålen, som berättar om hur läkekonsten har utvecklats under historiens gång.

En trappa upp i den del som berättar psykiatrins utveckling fick vi först en överblick över det inhägnade sjukhusområdet, som det såg ut när Ulleråker var ett mentalsjukhus från mitten av 1800-talet.

Utställningen på övervåningen berättar om psykiatrins och Ulleråkers historia.

Psykisk sjukdom har existerat i alla tider, men sätten att uppfatta, förklara och behandla den har sett olika ut.

I ett rum finns konst som skapats av patienter vid sjukhuset som terapi.

I en sal finns foton från de trädgårdsodlingar som fanns på sjukhusområdet, där patienterna kunde aktivera sig.

I en annan sal finns exempel på hur man lugnade oroliga patienter innan det fanns mediciner att ta till:

Där finns ett badkar, där oroliga patienter förr kunde få tillbringa tid tills de var lugna igen.

Även en tvångströja med långa ärmar som knöts på ryggen finns i en monter

Efter museibesöket tog oss bussen till centrala Uppsala för lunch.

Den serverades i Café Alma i de historiska källarvalven under universitetshusets aula.

Efter lunchen var det dags för ännu ett besök med Linné-anknytning.

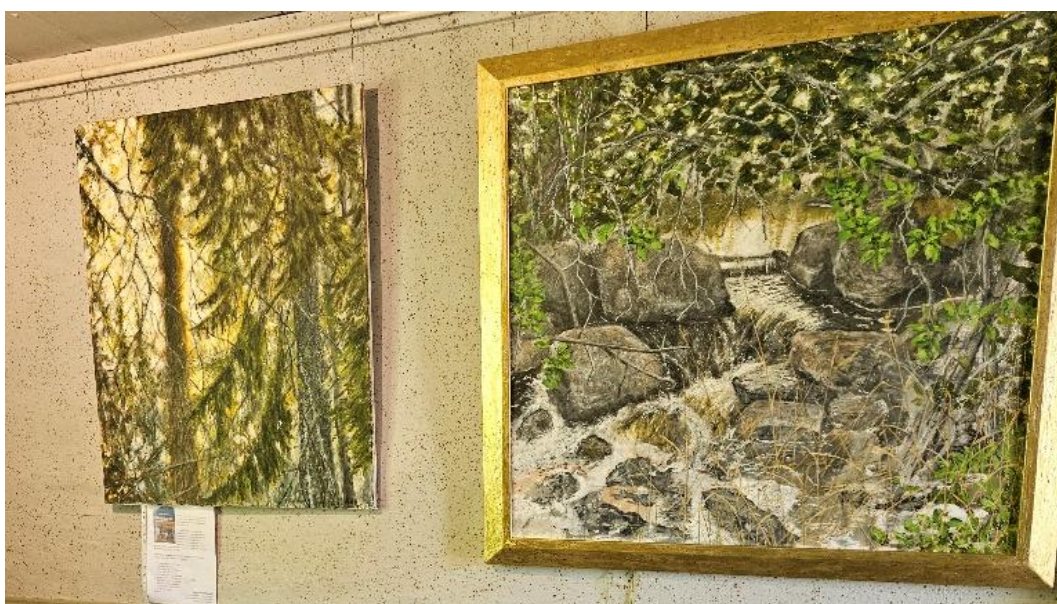
En bit utanför Uppsala ligger Linnés Hammarby, där vi gjorde ett stopp på hemvägen.

Linnés Hammarby är en av Sveriges mest stilriktigt bevarade 1700-talsgårdar.

Den köptes av Carl von Linné 1758 som en tillflykt från Uppsalas osunda miljö.

Här speglas både Carl von Linnés privatliv och hans vetenskapliga gärning.

I den lummiga parken frodas många av de växter Linné själv odlade.

I östra flygeln hade konstnären Björn Lindsten en konstutställning med naturtema, som han kallat "Björn i skogen".

Vi hann med en stunds rundvandring i trädgården och parken (bostaden var inte öppen) och för några blev det också en glass eller fika och kanske något från butiken.

Nöjda efter en innehållsrik dag klev vi sen på bussen igen för en lugn återfärd till Liljeholmen.